

Το γαλλικό πολιτειακό σύστημα

Γαλλικές Δημοκρατίες

- Α' Δημοκρατία: 22 Σεπτεμβρίου 1792 έως 18 Μαΐου 1804
- Β' Δημοκρατία: 22 Φεβρουαρίου 1848 έως 2 Δεκεμβρίου 1852
- Γ' Δημοκρατία: 4 Σεπτεμβρίου 1870 έως 10 Ιουλίου 1940
- Δ' Δημοκρατία: 13 Οκτωβρίου 1946 έως 28 Σεπτεμβρίου 1958
- Ε' Δημοκρατία: από τις 4 Οκτωβρίου 1958

Θεσμοί Ε΄ Γαλλικής Δημοκρατίας

Εκτελεστική εξουσία

- **Δικέφαλη εκτελεστική εξουσία**
  - Πρόεδρος της Δημοκρατίας
  - Κυβέρνηση

Πρόεδρος της Δημοκρατίας

Εμανουέλ Μακρόν (Emmanuel Macron)

Προεδρικό Μέγαρο – Palais de l'Élysée

Προεδρικό Μέγαρο – Palais de l'Élysée

Προσοχή!

Άλλο avenue des Champs Élysées
κι άλλο το Palais d'Élysée

Hôtel Matignon – Πρωθυπουργικό Μέγαρο

Αρμοδιότητες του Προέδρου της Γαλλικής Δημοκρατίας

- Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας επαγρυπνεί για την τήρηση του Συντάγματος. Διασφαλίζει, με τη διαιτησία του την κανονική λειτουργία των δημοσίων αρχών, καθώς και για τη συνέχεια του κράτους
- Είναι εγγυητής της εθνικής ανεξαρτησίας, της εδαφικής ακεραιότητας και του σεβασμού των συνθηκών

- Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας **εκλέγεται για πέντε έτη με άμεση καθολική ψηφοφορία**
- Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας εκλέγεται με την **απόλυτη πλειοψηφία των ψήφων**
  - Εάν αυτή δεν επιτευχθεί στον πρώτο γύρο της ψηφοφορίας, διεξάγεται δεύτερος γύρος μετά από δεκατέσσερις ημέρες, στον οποίο μετέχουν οι δύο υποψήφιοι που συγκέντρωσαν τις περισσότερες ψήφους

- **Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας διορίζει τον Πρωθυπουργό**
  - Δεν δεσμεύεται από την αρχή της δεδηλωμένης
  - Τον απαλλάσσει από τα καθήκοντά του, όταν αυτός του παρουσιάσει την παραίτηση της Κυβέρνησης
- Μετά από πρόταση του Πρωθυπουργού, διορίζει τα υπόλοιπα μέλη της Κυβέρνησης και τα απαλλάσσει από τα καθήκοντά τους

- Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας **προεδρεύει του Υπουργικού Συμβουλίου**

- Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας εκδίδει τους νόμους μέσα σε δεκαπέντε ημέρες από τη διαβίβαση στην Κυβέρνηση του νόμου που έχει ψηφιστεί οριστικά
- Μπορεί, πριν από την εκπνοή αυτής της προθεσμίας, να ζητήσει από το Κοινοβούλιο να συζητήσει και να ψηφίσει εκ νέου τον νόμο ή μερικά από τα άρθρα του (αναπομπή ψηφισθέντος νόμου)
  - Το Κοινοβούλιο δεν μπορεί να αρνηθεί αυτή τη νέα συζήτηση

- Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας, μετά από πρόταση της Κυβέρνησης κατά τη διάρκεια των συνόδων ή με κοινή πρόταση των δύο σωμάτων του Κοινοβουλίου, μπορεί να θέσει σε **δημοψήφισμα** κάθε σχέδιο νόμου που αφορά
  - στην οργάνωση των δημοσίων αρχών, τις μεταρρυθμίσεις τις σχετικές με την οικονομική, κοινωνική περιβαλλοντική πολιτική του έθνους και των δημοσίων υπηρεσιών που συμβάλλουν στην υλοποίησή τους ή την επικύρωση συνθήκης, η οποία, χωρίς να είναι αντίθετη προς το Σύνταγμα, θα είχε επιπτώσεις στη λειτουργία των θεσμών.

- Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας μπορεί, αφού συμβουλευτεί τον Πρωθυπουργό και τους Προέδρους των δύο σωμάτων του Κοινοβουλίου, να διαλύσει την Εθνοσυνέλευση

- Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας υπογράφει
  - όλες τις πράξεις νομοθετικού περιεχομένου και
  - τα διατάγματα του Υπουργικού Συμβουλίου

Κυβέρνηση

Πρωθυπουργός (Γκαμπριέλ Ατάλ) + υπουργικό
συμβούλιο

Αρμοδιότητες

- Ο/η Πρωθυπουργός διευθύνει τη δραστηριότητα της Κυβέρνησης
- Μπορεί να αναθέτει μέρος των εξουσιών του στους υπουργούς
- Ο Πρωθυπουργός μπορεί, κατ' εξαίρεση, να αναπληρώσει τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας στην προεδρία μίας συνεδρίασης του Υπουργικού Συμβουλίου με ρητή εξουσιοδότηση και για συγκεκριμένη ημερήσια διάταξη

- Τα καθήκοντα του μέλους της Κυβέρνησης είναι **ασυμβίβαστα**:
  - με την άσκηση κοινοβουλευτικών καθηκόντων
  - με κάθε αξίωμα επαγγελματικής εκπροσώπησης εθνικού χαρακτήρα
  - με κάθε δημόσια θέση ή επαγγελματική δραστηριότητα

Νομοθετική εξουσία

- **Γαλλικό Κοινοβούλιο**
  - Εθνοσυνέλευση (Assemblée nationale)
  - Γερουσία (Sénat)

  - *Κοινή συνεδρίαση των μελών των δύο συνελεύσεων: **Congrès***

Εθνοσυνέλευση - Assemblée nationale

Γερουσία - Sénat

- Το Κοινοβούλιο
  - ψηφίζει τους νόμους,
  - ελέγχει τη δράση της Κυβέρνησης και
  - αξιολογεί τις δημόσιες πολιτικές

- Τα μέλη της Εθνοσυνέλευσης, των οποίων ο αριθμός δεν μπορεί να είναι ανώτερος των 577, εκλέγονται κάθε πέντε χρόνια με άμεση καθολική ψηφοφορία (από το 1945), μετά τις προεδρικές εκλογές
- Εκλογικό σύστημα:
  - Μονοεδρικές εκλογικές περιφέρειες
  - Πρώτος γύρος: όποιος συγκεντρώσει την απόλυτη πλειοψηφία
  - Δικαίωμα στον δεύτερο γύρο: όποιος συγκεντρώσει τουλάχιστον το 12,5% των ψήφων
  - Εκλέγεται ο υποψήφιος ο οποίος θα συγκεντρώσει το μεγαλύτερο ποσοστό

- Τα μέλη της Γερουσίας (348) εκλέγονται με έμμεση ψηφοφορία (από ένα σώμα 150.000 περίπου εκλεκτόρων)
- Θητεία: 6 έτη
- Ανανέωση του σώματος κάθε 3 έτη κατά το ήμισυ
  - Η Γερουσία διασφαλίζει την αντιπροσώπευση των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης της Γαλλικής Δημοκρατίας
  - Οι Γάλλοι που είναι εγκατεστημένοι εκτός γαλλικής επικράτειας αντιπροσωπεύονται στη Γερουσία

- Ο Πρόεδρος της Εθνοσυνέλευσης εκλέγεται για όλη τη διάρκεια της νομοθετικής περιόδου.
- Ο Πρόεδρος της Γερουσίας εκλέγεται μετά από κάθε μερική ανανέωση της σύνθεσης του σώματος.

- Το άρθρο 34 του Συντάγματος προσδιορίζει το **πεδίο του νόμου**
  - Ό,τι δεν εμπίπτει στο πεδίο του νόμου ρυθμίζεται με κανονιστική πράξη

- Η Κυβέρνηση μπορεί, για την εκτέλεση του προγράμματός της, να ζητήσει από το Κοινοβούλιο την άδεια να λάβει με **πράξη νομοθετικού περιεχομένου** μέσα σε ορισμένη προθεσμία μέτρα που κανονικά ρυθμίζονται με νόμο.

- **Οι πράξεις νομοθετικού περιεχομένου** εκδίδονται από το Υπουργικό Συμβούλιο μετά από γνωμοδότηση του Συμβουλίου Επικρατείας
  - Ισχύουν από τη δημοσίευσή τους, αλλά καθίστανται ανενεργές εφόσον το νομοσχέδιο κύρωσης δεν κατατεθεί στο Κοινοβούλιο πριν από την ημερομηνία που έχει καθοριστεί από το νόμο με τον οποίο η Κυβέρνηση εξουσιοδοτήθηκε να ενεργήσει με πράξη νομοθετικού περιεχομένου.

- Η **νομοθετική πρωτοβουλία** ανήκει από κοινού στον Πρωθυπουργό και τα μέλη του Κοινοβουλίου.

- Τα **σχέδια νόμου** συζητούνται στο Υπουργικό Συμβούλιο μετά από γνωμοδότηση του Συμβουλίου Επικρατείας και κατατίθενται στο προεδρείο ενός από τα δύο σώματα του Κοινοβουλίου.
- Οι **προτάσεις νόμου** και οι **τροπολογίες** που διατυπώνονται από τα μέλη του Κοινοβουλίου δεν εισάγονται προς συζήτηση όταν η έγκρισή τους συνεπάγεται είτε ελάττωση των δημοσίων πόρων, είτε δημιουργία ή επαύξηση των δημοσίων βαρών.

- Η συζήτηση των σχεδίων νόμου στο σώμα του Κοινοβουλίου που επιλαμβάνεται πρώτο, γίνεται με βάση το κείμενο που εισάγει η Κυβέρνηση
- Το σώμα του Κοινοβουλίου που επιλαμβάνεται ενός κειμένου που έχει ψηφιστεί από το άλλο σώμα συζητεί με βάση το κείμενο που του διαβιβάστηκε

- Τα σχέδια και οι προτάσεις νόμων παραπέμπονται, μετά από αίτημα της Κυβέρνησης ή του σώματος που έχει επιληφθεί, για επεξεργασία σε διαρκείς κοινοβουλευτικές επιτροπές

- Τα μέλη του Κοινοβουλίου και της Κυβέρνησης έχουν δικαίωμα κατάθεσης τροπολογιών.
- Μετά την έναρξη της συζήτησης, η Κυβέρνηση μπορεί να αρνηθεί την εξέταση κάθε τροπολογίας που δεν έχει υποβληθεί στην αρμόδια επιτροπή.
- Εφόσον το ζητήσει η Κυβέρνηση, το σώμα που έχει επιληφθεί αποφαινεται με μία μόνο ψηφοφορία επί του συνόλου ή μέρους του υπό συζήτηση κειμένου αποδεχόμενο μόνο τις τροπολογίες που προτείνονται ή γίνονται αποδεκτές από την Κυβέρνηση.

- Κάθε σχέδιο ή πρόταση νόμου εξετάζεται διαδοχικά από τα δύο σώματα του Κοινοβουλίου προκειμένου να εγκριθεί όμοιο κείμενο.

Όταν λόγω **διαφωνίας μεταξύ των δύο σωμάτων,**

- ένα σχέδιο ή πρόταση νόμου δεν εγκριθεί μετά από δύο συζητήσεις σε κάθε σώμα
- ή εφόσον η Κυβέρνηση το χαρακτηρίσει **κατεπείγον**, μετά από μία μόνο συζήτηση σε κάθε ένα από αυτά,

ο Πρωθυπουργός έχει το δικαίωμα να προκαλέσει τη **σύγκληση μικτής επιτροπής** αποτελούμενης από ίσο αριθμό βουλευτών και γερουσιαστών, η οποία επιφορτίζεται να προτείνει ένα κείμενο με τις διατάξεις για τις οποίες δεν είχε επιτευχθεί συμφωνία.

- Ο Πρωθυπουργός, μετά από απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου, θέτει στην Εθνοσυνέλευση **ζήτημα εμπιστοσύνης** προς την Κυβέρνηση σχετικά με το πρόγραμμά της ή ενδεχομένως σχετικά με δήλωση γενικής πολιτικής.

- Η Εθνοσυνέλευση αποσύρει την εμπιστοσύνη της από την Κυβέρνηση με την **υπερψήφιση πρότασης δυσπιστίας**.
  - Μια τέτοια πρόταση γίνεται δεκτή προς συζήτηση μόνο εφόσον έχει **υπογραφεί από το δέκατο τουλάχιστον** των μελών της Εθνοσυνέλευσης.
  - Η ψηφοφορία μπορεί να διεξαχθεί **μόνο μετά πάροδο σαράντα οκτώ ωρών από την κατάθεσή της**.
    - Υπολογίζονται μόνο οι ψήφοι υπέρ της πρότασης δυσπιστίας, η οποία, για να γίνει δεκτή, πρέπει να συγκεντρώσει την πλειοψηφία των μελών της Εθνοσυνέλευσης.